

ਅਰੁਣ ਬੀ. ਸਹਾਰਿਆ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਵੀਕੇ ਬਾਲੀ, ਜੇ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

ਐਲ.ਪੀ.ਏ. 1991 ਦਾ 374 ਨੰ

26 ਨਵੰਬਰ, 2001

ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ, 1953 - ਐਸ. 18 - ਹਰਿਆਣਾ ਸੀਲਿੰਗ ਆਨ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1972 - ਐਸ. 12 (3) - ਹਰਿਆਣਾ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਰਪਲੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ, 1976 - ਸੀ.ਐਲ. 4 - ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ - 1953 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅੰਤਮ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਆਪਣਾ ਕਾਰਨ ਗੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਜ਼ਮੀਨ -ਮਾਲਕ ਬਿਨਾਂ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ—ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ—ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ—1953 ਐਕਟ ਦੇ ਐੱਸ. 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 1972 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ—ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੀ 1976 ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ—ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਿਰ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਵਿਦਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1953, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਔਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ 6 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਸੀਲਿੰਗ ਆਫ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਰਿਆਣਾ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਰਪਲੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ, 1976 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤਰਜੀਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ BB, ਜੋ ਕਿ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1953 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1972 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ

ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਹ 1976 ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਸਗੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਸਨ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਰਪਲੱਸ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 17)

*ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲੈਂਟ ਲਈ*

ਹਰਜ ਅਗਰਵਾਲ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ.ਕੇ.ਬਾਲੀ.ਜੇ

(1) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ 28 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਰੈਜ਼ਿਊਮੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(2) ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 10) ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (ਏ) (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਰਮ 'ਐਲ' 'ਤੇ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1953 ਦਾ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਸਰਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਪਲਵਲ ਵਿੱਚ 17 ਕਨਾਲ 16 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮਾਮ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਸਾਉਣੀ 1968 ਤੋਂ ਹਾੜੀ 1973 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(3) ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ , - 28 ਫਰਵਰੀ, 1975 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਉਣੀ 1968 ਤੋਂ ਹਾੜੀ, 1972 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀਮਤ ਮਾਮ ਰਾਜ ਕੈਰੀ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ, 1976 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਦਵਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ / ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 5 ਦਸੰਬਰ, 1976 ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਗਈ , - 22 ਫਰਵਰੀ, 1980 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਵਤ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸੀਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੈਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1972 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 22 ਫਰਵਰੀ 1980 ਨੂੰ ਸਿਵਿਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3178 ਵਿੱਚ 1980 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ 15 ਮਾਰਚ, 1991 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੱਜ ਨੇ 1980 ਦੀ 3177 ਨੰਬਰ 3177 ਅਤੇ 1980 ਦੀ 3178 ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਸਲਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡੀ. ਦੇਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਸੀ। 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ, ਤਹਿ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 60 ਏਕ 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਗੁੜਗਾਓਂ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਸਰਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਪਲਵਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 211 ਕਨਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਵੀ ਮਾਲਕ ਸੀ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ 1953 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਿੰਡ ਕਬੂਲਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਬੱਲਬਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 390 ਕਨਾਲ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ. 20 ਮਾਰਚ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ , ਕੁਲੈਕਟਰ (ਸਰਪਲੱਸ) ਨੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ ਅਤੇ ਸਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਬੂਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 55 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 6 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1963. ਫਿਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੀਵਿਊ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ

ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 25 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਰ 25 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ 6 ਫਰਵਰੀ, 1970 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕੀਤਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਕਲੈਕਟਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਿਸ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ, ਅਸ਼ਸ਼੍ਰੁਨੀ, ਚੋਪੜਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ 15 ਮਾਰਚ, 1991 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁਕਮ ਨੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1953. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਿਸਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(6) ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਕੀਲ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

(7) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੀਏ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 20 ਮਾਰਚ, 1962 ਤੇ 6 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ।

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ ਰਕਬੇ ਨੂੰ 1953 ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਰੀਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ 25 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ 6 ਫਰਵਰੀ, 1970 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ, ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1957 ਵਿਚ ਵੇਚੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 1963 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 105 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਇਲਾਕਾ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਗਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ”

(8) 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਅਥਾਰਟੀ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਾਰਨ ਗੁਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾਈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਨਾ ਹੀ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਬੌਝ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਗੁੜਗਾਉਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 60 ਕਿੱਲੋ 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ 211 ਕਨਾਲਾਂ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਸਰਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਪਹਿਲਵਾਲ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਬੂਲਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਬੱਲਬਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 390 ਕਨਾਲ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 15 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ ਅਤੇ ਸਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਬੂਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਸਦੀ 55 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜੋ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ, ਬੰਜਰ ਜਾਦੀਦ ਅਤੇ ਗੈਰਮੁਮਕੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨੱਥਾ, ਸੁਖ ਰਾਮ, ਰਣਧੀਰ ਅਤੇ ਬੰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਐਲਾਨੀ ਵਿਵਾਦਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਤ ਬਚਾਅ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ:-

1. ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
2. ਕੀ 20 ਮਾਰਚ, 1962 ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ
ਕੁਲੈਕਟਰ (ਸਰਪਲੱਸ) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੈ?
3. ਕੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ?
4. ਰਾਹਤ.

(9) ਮਦਨ ਕਿਸ਼ੋਰ, ਆਈ ਪਟਵਾਰ ਸਰਾਲਾ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ, ਪਟਵਾਰੀ ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਾਜ, ਪਟਵਾਰੀ ਭਾਂਕਪੁਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਕਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ 30 ਕਨਾਲ 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਬੂਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ 44 ਆਮ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1953 ਨੂੰ ਤਿੰਨੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੇਠ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ ਆਇਆ ਸੀ। 4714 ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ “ਪਿੰਡ ਲੋਹਸਿੰਘਣੀ ਵਿੱਚ

ਸਥਿਤ 60 ਕਨਾਲ 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਪਲੱਸ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸਰਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਬੂਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 50 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

(10) 1970 ਪੀ ਐਲ ਜੇ, 402 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਉਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ, ਬੰਜਰ ਜਾਦੀਦ ਅਤੇ ਘਿਰ ਮੁਮਕਿਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਤੰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1), ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੱਟੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ 1973 ਪੀ ਐਲ ਜੇ 811 ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(12) ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਰਮੁੱਖ (2), ਧੌਕਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (3) ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (4), ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ।

(13) ਸਾਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਰਪਲੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ, 1976 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ। ਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੀਏ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ

1972 ਪੀ ਐਲ ਜੇ 240

(1) 1969 ਪੀ ਐਲ ਜੇ 101

(2) 1970 ਪੀ ਐਲ ਜੇ 402

(3) 1970 ਪੀ ਐਲ ਜੇ 690

(4)

ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:-

“ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ”

(14) ਸੈਕਸ਼ਨ. 183 ਆਫ 1953 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ 6 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਔਸਤਨ ਗਣਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਸੀਲਿੰਗ ਆਨ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1972 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "1972 ਦਾ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਪਲੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਹਰਿਆਣਾ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸਕੀਮ, 1976 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਕੀਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤਰਜੀਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ BB, ਜੋ ਕਿ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਤਰਜੀਹ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ BB, ਜੋ ਕਿ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਅਦ, 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਹ 1976 ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਝਗੜਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ", ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅੰਬਾਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 5 ਦਸੰਬਰ, 1978 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਾਰਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਤੋਂ, ਇਹ

ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1953 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(15) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖਪਾਤਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੀ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ 1976 ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼/ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ *ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)* ਨੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰਕਬਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 21 ਅਗਸਤ, 1956, ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਤਬਾਦਲੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ, ਜੋ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਉਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(16) ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 20 ਮਾਰਚ, 1962 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਪਲੱਸ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਹ ਪਾਰਸਲ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(17) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਸ੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 12(3) ਦੇ ਤਹਿਤ 1972 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1962 ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵਿੱਚ *ਅਮਰ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (6), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਅੰਕ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ *ਅਮਰ ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (7)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ*, (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਏਕੜ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਖੇਤਰ ਜੋ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਜੂ-ਰਿਜ਼ਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ-ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਸਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ।

(18) ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਐਪ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 22 ਫਰਵਰੀ, 1980 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਈਸ਼ਵਰਜੋਤ ਕੌਰ